

ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ МІНІМУЗЕЮ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ ЗДОБУВАЧІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Марчук Оксана

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

Скороход Валентина

*здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 Дошкільна освіта
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний
університет імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

У Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України зазначено, що у сьогоднішній постала гостра потреба в переосмисленні попередніх підходів і впровадженні системних заходів, спрямованих на покращення морально-етичного виховання дітей і молоді. Це передбачає формування нової генерації українців, які діятимуть на основі національних та європейських цінностей [4]. Виховання патріотичних почуттів є важливим у період дитинства, адже тоді формуються основи світогляду та ціннісних орієнтирів особистості. Діти в дошкільному віці сприймають світ емоційно, в них закладаються перші зерна любові до своєї країни, поваги до її традицій, історії та культури. Актуальним є впровадження інноваційних методів, форм та засобів виховання, що дозволить дошкільникам не лише здобути знання про свою країну, а й емоційно залучитись до процесу патріотичного виховання. В останні роки російсько-українського протистояння популярними є мінімузеї, присвячені воїнам, які загинули в боротьбі за незалежність України.

Важливу роль для розвитку патріотичних почуттів дошкільників відіграють музеї. Музейна педагогіка – галузь діяльності, що забезпечує передавання культурного досвіду на основі міждисциплінарного й поліхудожнього підходу через педагогічний процес в умовах музейного середовища. Музейна педагогіка розглядає музей, як місце, де виховуються почуття. Музей не «ілюструє» історію, не навчає історії. Він формує в людини особистісне емоційне ставлення до тих чи інших історичних фактів [3].

Як зазначає Г. В. Беленька, музейна педагогіка в роботі з дошкільниками розвивається за кількома напрямками: постійні відвідини дітьми класичних музеїв згідно з програмою; організація зустрічей у дошкільному закладі з музейними працівниками, які презентують експонати, використовуючи за потреби інформаційні технології; створення тематичних мінімузеїв у ЗДО, де експонати інтегруються в навчальний процес; заснування окремого музею в ЗДО, який містить оригінальні експонати та проводить освітню діяльність не лише для дітей закладу, але й для їхніх родин, учнів шкіл і громадськості [1].

Найбільш актуальним і поширеним є мінімузеї, що створені у закладі дошкільної освіти. Це невеликі експозиції в межах освітнього простору закладу та присвячені певній темі чи напрямку. Такі музеї можуть бути організовані в окремих вікових групах і містити колекції предметів, пов'язаних з конкретною темою, наприклад, природою, культурою, історією чи мистецтвом. Експонати в мінімузеях використовуються як навчальний інструмент, допомагають дітям розвивати пізнавальні інтереси та сприяти глибшому розумінню певних тем. Така форма роботи сприяє активній участі дітей у пізнавальному процесі через інтерактивність і можливість взаємодії з предметами.

Розглянемо ключові етапи та ідеї для організації такого музею.

1. Визначення тематики музею. Мінімузеї можна створювати за такими напрямами патріотичного виховання: 1) сім'я, родина, родовід та рідний край; 2) традиції, звичаї та культурні явища народу; 3) історія України, державні символи; 4) суспільні явища, довколишній світ [2]. Цікавою ідеєю є створення музею сучасності, в якому розповідають дітям про важливість збереження миру.

2. Збір експонатів. Важлива особливість мінімузеїв, як елементів розвивального середовища – участь у їх створенні дітей і батьків. Дошкільнята відчувають свою причетність до мінімузею: вони беруть участь в обговоренні його тематики, приносять з дому цікаві експонати [3]. До експонатів можна включити дитячі роботи, такі як: малюнки, аплікації, ліплення на патріотичну тематику. Вихователі можуть просити батьків принести предмети з родинних архівів, що мають історичне або культурне значення (з інструкціями щодо безпеки та збереження). Актуальним є виготовлення простих моделей або макетів визначних місць, військової техніки або інших символів. Вихованці можуть приносити фото своїх родичів, які долучилися до військового протистояння 2014-2024 рр.

3. Оформлення музею. Для оформлення музею можна використати національні кольори, народний орнамент, текстильні вироби, які створюють атмосферу національної гордості.

4. Проведення заходів у мінімузеї. Для виховання патріотичних почуттів важливими є заняття для дітей різних вікових груп із поясненням значення кожного експонату. У такі заходи варто включати інтерактивні

елементи, такі як: вікторини, квести або рольові ігри, що допомагають дітям краще запам'ятати інформацію.

Рекомендованими формами роботи з дітьми в мінімузеях є:

– словесні – інтегровані заняття, бесіди, дискусії, читання художніх творів, бесіди з використання українського фольклору, вивчення віршів, пісень тощо;

– наочні – демонстрація експонатів, старих фотографій, перегляд відеозаписів про минуле України, відомих постатей, героїв АТО тощо;

– практичні – театральна діяльність, екскурсії, які проводить вихователь чи самі діти, досліди, художньо-предметна діяльність, віртуальні екскурсії, самостійна пізнавальна діяльність тощо;

– емоційні – створення «ситуації успіху», розігрування монологів та діалогів під час ігор-емпатій [2].

5. Залучення стейкхолдерів. Актуальною є організація заходів, де можуть бути присутніми батьки та родичі вихованців, дошкільники інших закладів, вихователі та мешканці громади. Також можна запрошувати фахівців для проведення тематичних мінілекцій, військових, ветеранів АТО.

На Рівненщині здобувачі дошкільної освіти активно долучаються до проведення занять в Музеї Миру на базі Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

Отже, мінімузеї є важливою частиною виховного процесу, сприяють формуванню в дітей почуття гордості за свою країну, розширенню знань про її історію та культуру. Завдяки інтерактивному підходу та активній участі дітей у процесі створення музею та безпосередньо у заходах, мінімузеї допомагають зануритись дошкільникам у світ історії та культури України, сприяють осмисленню необхідності збереження миру.

ЛІТЕРАТУРА

- 1.Беленька Г. В. Місце музейної педагогіки в освітньому процесі сучасного дошкільного навчального закладу. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2015. №18. С. 396-400.
- 2.Музейна педагогіка в роботі з дошкільниками в ДНЗ досвід роботи. *Педадра (Портал освітян України)*. URL: <https://oplatforma.com.ua/article/2279-muzeyna-pedagogka-v-robot-z-doshklnikami> (дата звернення: 01.09.2024).
- 3.Музейна педагогіка. *Дошкільна освіта Полтавського району*. URL: https://dnzmarina.blogspot.com/p/blog-page_14.html (дата звернення: 01.09.2024).
- 4.Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <http://surl.li/ohkfav> (дата звернення: 02.09.2024).